С Т А Н О В И Щ Е

върху дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор“

Автор на дисертационния труд: *ЛЮБОМИРА ГАНЧЕВА ГАНЧЕВА*

Тема на дисертационния труд: *„ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ИНОВАЦИИТЕ В НАЦИОНАЛНАТА ЕНЕРГЕТИКА В КОНТЕКСТА НА ДЕЙСТВИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ЗЕЛЕН ПАКТ“*

Член на научното жури: *проф.д-р инж. Йорданка Стаменкова Ангелова, ТУ-София*

Основание за изготвяне на становището е заповед № РД 38-29/22.01.2026 г. на Ректора на СУ „Св.Климент Охридски“.

Дисертационният труд съдържа следните обособени части: увод, пет глави, заключение, списък на използваната литература (библиография) - 210 научни източника, от които 25 са на български език, а останалите са на английски език, 10 приложения, списък на използваните съкращения на български и английски език, списък на фигурите и таблиците. Общият обем е 195 страници, от които 155 страници са основен текст.

1. АКТУАЛНОСТ НА РАЗРАБОТЕНАТА В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ТЕМАТИКА

Дисертационният труд съдържа оригинално научно-приложно изследване, ориентирано към разработване на пилотен инструмент за оценка на ефективността на иновациите в националната енергийна система на Република България в контекста на Европейския зелен пакт. Представена е задълбочена разработка, като в основата стои необходимостта от изграждане на аналитичен и приложен инструмент за оценка на ефективността на иновациите в националната енергийна система в условията на ускорен енергиен преход и засилени климатични ангажименти на Европейския съюз.

Изследването е актуално и поради нарастващата необходимост от повишаване на институционалния капацитет в България за управление на иновациите в енергийния сектор чрез използване на данни, дигитални платформи и модели за интелигентен анализ. В тази връзка смятам, че разработеният инструмент има добър потенциал да подпомогне формирането на политики, базирани на доказателства (evidence-based policy making), и да подобри координацията между държавните институции, енергийните компании и научноизследователските организации.

Изложеното до тук дава основание да се обобщи, че темата на дисертацията е актуална като притежава своята задълбочена теоретична и практическа значимост.

2. СТЕПЕН НА ПОЗНАВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА ПРОБЛЕМА

Предвид, че докторантката е с дългогодишен опит в областта на устойчивата енергийна политика, стратегическата координация на инфраструктурни проекти и управлението на програми за зелен преход, е

доказателство за нейната компетентност и задълбочени познания. Това ѝ дава възможността да търси отговор и решения на целта и задачите, които ясно е поставила в своята разработка. Търсейки отговор на основната хипотеза относно: Разработване и приложение на аналитично обоснован инструмент за оценка на ефективността на енергийните иновации в националната енергийна система на България в контекста на целите на Европейския зелен пакт, но и същевременно по какъв начин този инструмент може да подпомогне процесите на стратегическо планиране и формулиране на политики за устойчив енергиен преход.

Авторът се спира на използване на изследователския метод Делфи като базов елемент на Форсайт методологията, като инструмент за събиране, систематизиране и валидиране на експертни оценки. Форсайт традиционно се използва за оценяване и приоритизиране на иновации, което го прави и особено подходящ за оценка на енергийни иновации и такива, които могат да подпомогнат постигането на целите на Европейския зелен пакт.

Като методологичен инструмент е аналитичната рамка, с която докторантката си служи за структуриране на процесите по обработка, организация и интерпретация на емпиричните данни в контекста на изследването. В рамките на настоящия дисертационен труд тя включва разработване на сценарии, отразяващи динамиката на енергийния преход, както и прилагане на качествени и количествени подходи за тяхната верификация. Избраният от нея прогнозен хоризонт за периода 2025–2050 г. е с оглед дългосрочната специфика на енергийния сектор и необходимия времеви диапазон за постигане на целите, заложени в Европейския зелен пакт. В следствие на това тя обобщава количествените и качествени показатели от изследването чрез метода Делфи, като извежда своите препоръки за стратегическа подкрепа на внедряването на енергийни иновации.

3. ПРИНОСИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Считам, че приносите по дисертационния труд са напълно достатъчни за този вид изследване и биха допринесли за развитието на стратегическото прогнозиране чрез прилагане на Форсайт и Делфи методите, чрез подпомагане оценката на енергийните иновации и формирането на политики за декарбонизация в съответствие с Европейския зелен пакт.

Характерът им е предимно научно-приложен и приложен и бих ги класифицирала по следния начин:

- ✓ **Научно-приложни приноси**

1. На базата на извършен систематичен литературен анализ, са идентифицирани основните направления за изследване на връзката между иновации и декарбонизация;
2. Откроени са основните групи фактори, които влияят върху внедряването на иновации в енергийния сектор, определящи необходимостта от прилагане на интегриран подход за тяхната оценка;

3. Разработена е концептуална рамка за системно изследване на ефективността на енергийните иновации, която обединява подходи от теорията на иновационните системи, устойчивото развитие и стратегически Форсайт.

✓ **Приложни приноси**

1. Адаптиран е пилотен модел, който съчетава стратегическата Форсайт методология и моделът Делфи за провеждане на експертно допитване с цел изследване на ефективността на енергийните иновации, като за първи път се прилага в сектор енергетика в България;
2. Разработеният пилотен инструмент за стратегическа оценка на ефективността на енергийните иновации е приложим при актуализиране на национални стратегии и програми, свързани с енергийните иновации, инвестиционното планиране и изпълнението на целите на Европейския зелен пакт и декарбонизация като цяло.

4. ПРЕЦЕНКА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ ПО ДИСЕРТАЦИЯТА

Във връзка с дисертационния труд са направени 6 броя самостоятелни публикации, като една от тях е в индексирано издание, останалите са достигнали своята публичност на Симпозиуми и Конференции. Броят им показва, че те са достатъчни за представяне на по-голямата част от дисертацията сред научната общност. Освен тях, докторантката е представяла своите разработки в допълнителни участия на форуми и докторантски школи, което затвърждава нейната активна работа в научната област, в която работи.

5. МНЕНИЯ, ПРЕПОРЪКИ И БЕЛЕЖКИ

Мнението ми е, че дисертационният труд представлява завършено изследване и притежава необходимите научно-приложни и приложни приноси. Нямам бележки по дисертационната работа. Препоръчвам докторантката да продължава да се развива в същата област като експерт, тъй като е очевиден нейния потенциал.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд напълно отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане в Софийския университет „Св.Кл.Охридски“. Всичко това ми дава основание да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури **да присъдят на докторанта Любомира Ганчева Ганчева** образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, ДП-Икономика и управление (Индустрия), към катедра „Икономика и управление по отрасли“.

23.02.2026 г. Член на научното жури: .....

Гр.София (проф.д-р инж. Йорданка Ангелова)